

LISTOPAD 2010

BENEshow

Projektový časopis ZŠ Benešov nad Černou

1

© projektu - Představujeme stezku - Práce na zastávkách
Literární koutek - Seznamte se - Pro chvíle zábavy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLY PRO REGION - modernizace ŠVP ZV
v českorakouském příhraničí Novohradsko
registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.10/02.0037

Na čističce...

*“Něco jsem vám přinesl” volal radostně Mitko.
Nikdo ale na ty jeho borůvky neměl chuť...*

Školní virtuální naučná stezka

V tomto školním roce začala naše třída pracovat na projektu Školy pro region.

Je to projekt připravený pro naši školu a ještě pro další čtyři školy v okolí. Naším hlavním cílem je navržení a vytvoření školní virtuální naučné stezky v okolí Benešova nad Černou. Stezka bude upozorňovat na stopy, které po sobě lidé zanechávají. Na stopy pozitivní i negativní.

Připomene historické a přírodovědné zajímavosti z našeho okolí, které si mnohdy při našich procházkách ani neuvědomíme nebo o nich ani nevíme. Současně chceme vytvořit výukový materiál pro naše mladší spolužáky, kteří se s jeho pomocí danou problematiku zajímavým a netradičním způsobem naučí přímo v přírodě.

Program pátek 24. února byl hlavním dnem naší školní akce. Ležela složitá úloha, která nám obě paní zadaly. Něco bylo snadné, ale z některých občanských společností, které mají společně vsaďte volně viditelné stopy (na jejich vytipování a přípravě už pracovali naši přítel od staršího staří jsem měl námi odhadnout, co se tam bude zkoumat, nebo k čemu se to místo vztahuje. Když jsme se dozvěděli základní informace, začala pouze práce. Přijímáme již první fotograf. Ten měl jinou práci. Musel všechno zdokumentovat.

Setkání s projektovým týmem Novohradské občanské společnosti

Abychom mohl tento časopis vzniknout, začali jsme se učit pracovat s programem pro sazbu Serif Page Plus X4. Docela nás to chytlo. Redakční tým tvoří Mitko, Matěj, Evelina a Eliška. Holky vymýšlejí, jak co bude a samozřejmě do všeho mluví, kluci je poslouchají (xD) a plní jejich přání .

Na naší školní stezce najdete 9 zastávek. Celková délka stezky je 3.3 km.

Stezka začíná u budovy školy, pokračuje k řece Černé, dále okolo památníku A.Stiftera. Mineme pstruhárnu a na její úrovni lesem vystoupáme na cestu z Ponholze. Vracíme se směrem k Benešovu, okolo sudů a bývalého sadu zpět na most přes Černou. Spodní cestou se vydáme na náměstí a z něm zpět ke škole.

První zastávka ponese název Řeka Černá. Zde se budeme věnovat otázkám spojeným s říční faunou a flórou.

Druhá zastávka slouží k zamyšlení nad tím, jakým způsobem lidé nakládají s odpadními vodami, jak celý proces funguje.

Třetí zastávka, historická, připomene významné osobnosti v dějinách Benešova n.Č.

Čtvrtá zastávka upozorní na změny, které člověk svým počínáním způsobil v lesních porostech.

Pátá zastávka nás naučí sledovat pobyťová znamení zvířat a poznávat stromy, které jsou zastoupené v současném lese.

Na šesté zastávce se naučíme používat přibližné metody stanovování výšek, šířek (= vzdáleností) v přírodě.

Sedmá zastávka nám ukáže, co se stane, ponechá-li člověk obhospodařované pozemky svému osudu.

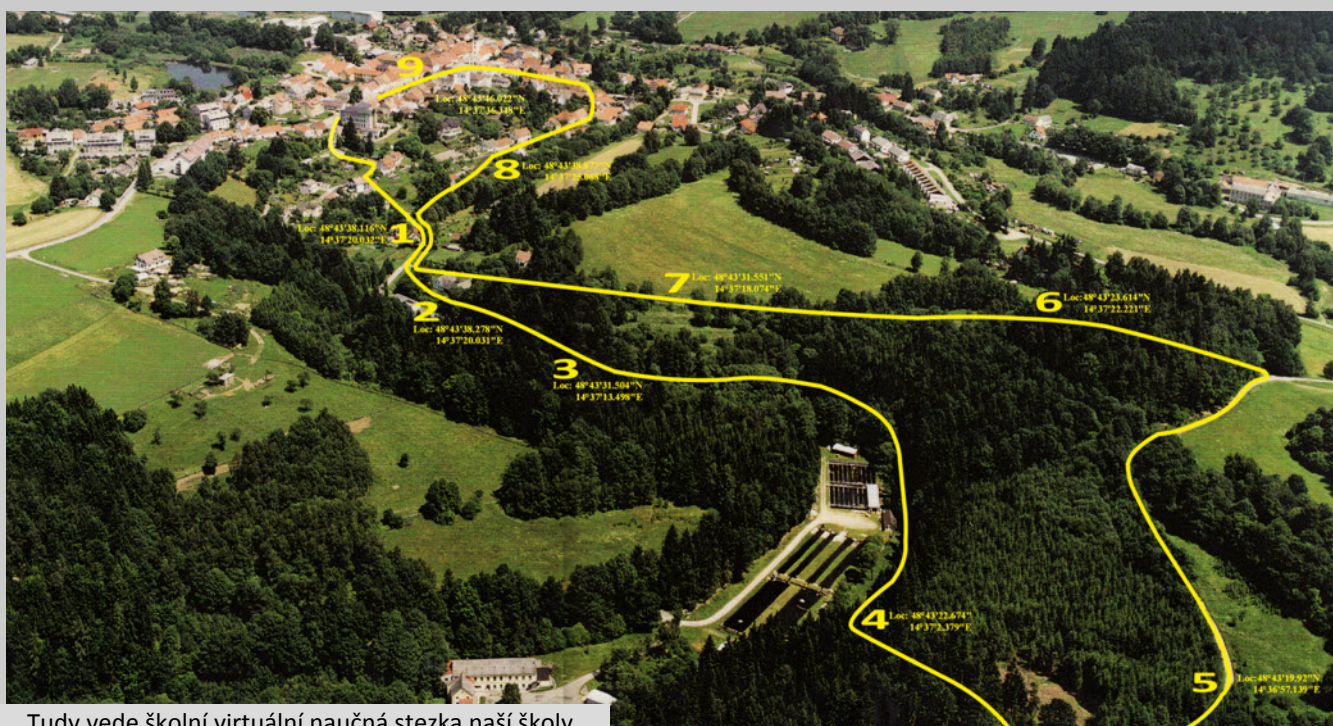
Zastávka osmá připomene stěžejní historická řemesla v Novohradských horách.

A na závěr si na náměstí ukážeme, jaké památky nám zanechaly významné šlechtické rody, které Benešov nad Černou v průběhu dějin vlastnily.

Všem zastávkám jsou přiřazeny GPS souřadnice.

V průběhu září, října a listopadu (dokud nám přálo počasí) jsme začali pracovat především na zastávkách spojených s prací přímo v terénu (zastávky 1,2,4,5,6,7). Pro historické zastávky jsme připravovali podklady, účastnili jsme se besed, zavítali jsme do treboňského archivu. Stěžejní práce nás čeká přes zimu.

V prvním čísle našeho projektového časopisu vám přiblížíme naši činnost na zastávkách 1, 2, 3, 7 a 9.

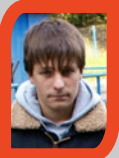
Tudy vede školní virtuální naučná stezka naší školy

David je z Pohorské Vsi a je mu 13 let. Baví ho sport, reprezentuje školu v různých sportovních soutěžích. Není proto divu, že jeho nejoblíbenější předmět je tělocvik.

Evelíně je 15 let a pochází z Ukrajiny. V Benešově však žije už několik let. Ráda zpívá a tancuje, také ji baví čtení sci-fi knih. Její oblíbené předměty jsou chemie, český jazyk, přírodopis a výtvarka. Je také šikovná na cizí jazyky.

Ráďa bydlí v Hartunkově na statku a je mu 14 let. Mezi jeho zájmy patří kromě sportu také technika, proto je doma šikovným pomocníkem. Jeho oblíbenými předměty jsou tělocvik a matematika. Reprezentuje školu na sportovních soutěžích. Umí také hrát na harmoniku.

Eliška neboli Elis pochází z Prahy, ale před rokem se přestěhovala sem do Benešova. Je jí 13 let. Ráda čte a maluje. Mezi její oblíbené předměty proto patří zejména výtvarná výchova, v níž nemá ve třídě konkurenci, dějepis, hudebka a také chemie.

Mitko se do Benešova přistěhoval z Bulharska. Je mu 15 let. Rád čte sci-fi literaturu, dokonce sám vymýšlí různé příběhy. Také umí výborně kreslit. Ve škole ho nejvíce baví chemie, čeština, výtvarka a přírodopis. Reprezentoval naši školu v soutěži v angličtině a zvítězil v krajském kole!

Danovi je 14 a je z Benešova. Rád hraje poker a také ho často můžete potkat s prutem, jak jde na ryby. Je naším projektovým fotografem. Nezkazí žádnou srandu.

KDO JE KDO aneb projektový tým

Matěj bydlí na farmě v Dluhošti. Je mu 14 let. Velmi rád se stará o zvířata a rozumí jim. Pomáhá taťkovi s farmařením. Kromě toho ho velmi baví airsoft.

Honzovi je 14 let a bydlí ve Velkých Skalínách. Svůj volný čas nejraději tráví u počítače, baví ho World of Warcraft. Dobře hraje stolní tenis.

Kájovi je 13 a je z Benešova. Jeho koníčky jsou ryze sportovní: baví ho fotbal, florbal a ping-pong. Proto má nejraději tělocvik. Nic mu nezkazí dobrou náladu, často bývá úplně nad věcí.

Dima se do Benešova přistěhoval z Ukrajiny. Je mu 14 let. Také ho baví nejvíce sport a tím pádem i tělocvik. Reprezentuje školu ve sportovních soutěžích.

Veronika pochází z Českého Krumlova, ale nedávno se přestěhovali do Pohorské Vsi. Je jí 15 let. Nejvíce ze všeho ji baví tancování a zpívání.

ZASTÁVKA 1 - Řeka Černá

Tématem první zastávky školní virtuální naučné stezky bude řeka Černá. Na našich pátečních vycházkách jsme tvořili a ověřovali pracovní list, který k této zastávce vzniká. Jeho obsahem bude popis Černé po zeměpisné stránce, zkoumání břehových porostů, určování hlavních druhů živočichů, kteří v řece nebo kolem ní žijí a zkoumání potravního řetězce.

Pracovní list se v době vydání prvního čísla časopisu stále ještě tvoří, proto si jej představíme až příště.

Na dalších stranách tohoto časopisu se setkáte s několika literárními pracemi, které vznikly při hodinách českého jazyka. První z nich vypráví o tom, proč se naší řece říká Černá.

Ověřování pracovního listu na zastávce 1

Příběh řeky Černé

Všechno začalo kapkou. Malinkatou kapičkou, která toužila vidět řasy slunečního světla. Toužila dostat se na povrch země a vdechnout chladný vzduch. Nechtěla nadále žít v podzemí. Nevěděla, že tím, že se dostane na povrch, osvobodí další kapky. Nevěděla, že bude stvořitelem řeky.

Když už jí zbýval jen malý kousek hlíny k povrchu, začala přemýšlet nad tím, jestli tam nahoře je to doopravdy tak krásné, jak říkaly starší kapky, které se z povrchu dostaly zpět do půdy. Nebude jí chybět domov? Ještě měla čas na romyšlenou. Ale risk je zisk. Cítila, jak ji něco táhne nahoru k povrchu. Nechala se tou silou unášet. Ta ji přímo vystřelila. Tak vysoko, že viděla vršky stromů a ptáky, kteří si stavěli hnízdo.

Dopadla na list lopuchu a kupodivu zůstala celá. Odtud sledovala, jak ze země tryskají další kapky. Bylo jich čím dál víc. Jedna kapka dopadla vedle ní.

„Ahoj,“ pozdravila.

„Ahoj,“ slušně na to druhá.

„Tak, já jsem sice neměla v úmyslu dostat se na povrch, ale když už jsi v proudu, není cesty zpět,“ začala vyprávět druhá kapička, asi byla hodně upovídáná, „ale nedá se nic dělat. Zajímalo by mě kdo za to vše může.“

„Ummm...Za to můžu asi já“ - odpověděla kapička, která za to vše mohla.

Chvilku tam obě dvě ležely a mlčely.

„Páni. Opravdu?“ vydala pak ze sebe upovídáná kapka.

Ta druhá jenom kývla.

„Já jsem Karolína mimochodem,“ představila se upovídáná kapička.

„Černá.“

„Černá? To je divné jméno,“ řekla Karolína

„Já bych neřekla, že je moje jméno divné. Od nás se všechny kapky jmenovaly podle barev.“

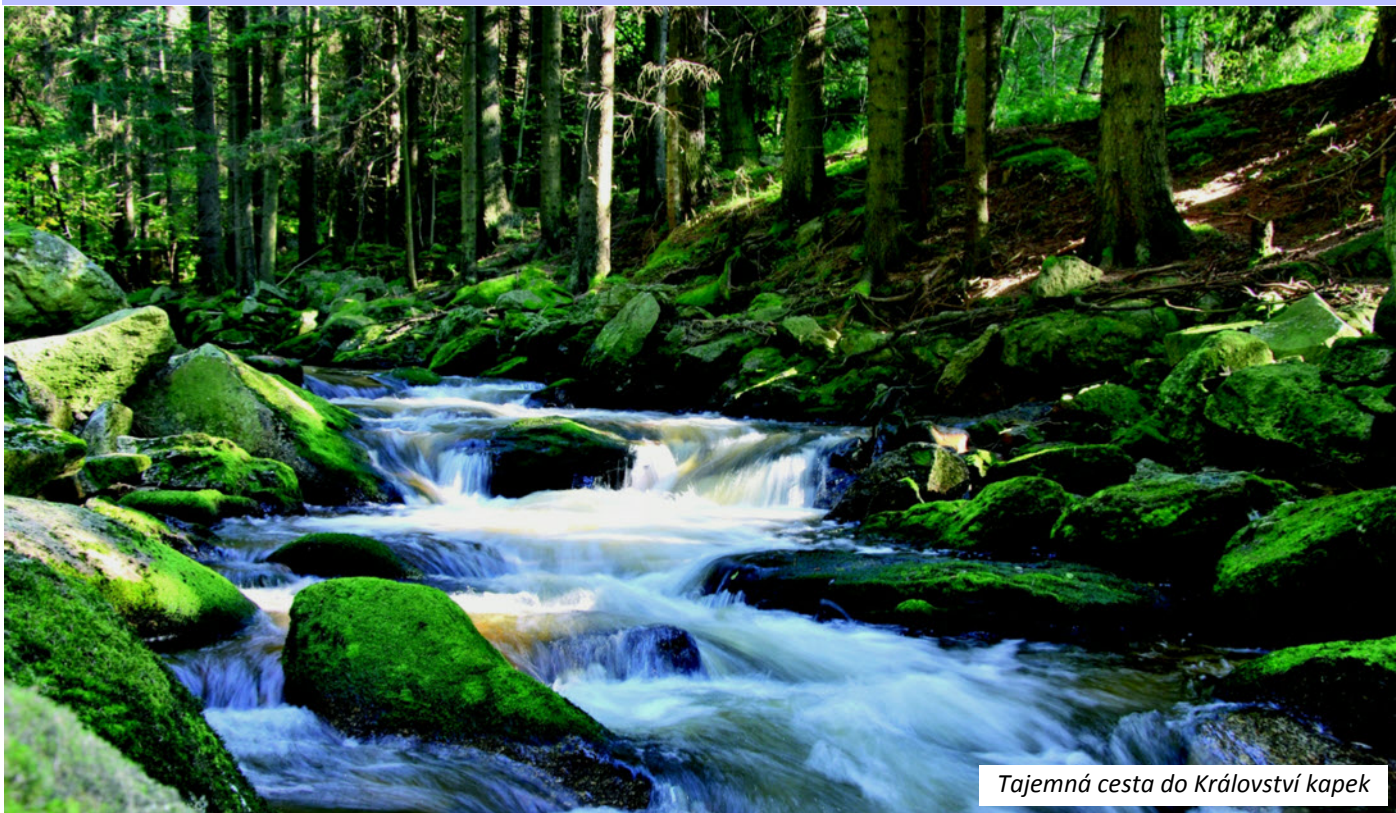
„Opravdu?“ přímo jákala Karolína. „A jak se to tam, odkud pocházíš, jmenuje?“

„Barva,“ odpověděla Černá.

Začal foukat silný vítr. Lopuch se rozhoupal a Karolína i Černá se přidaly k pramínku, který se vytvořil,

zatím co si ony povídaly.

Pramínek se stále zvětšoval. Poznával nové obzory, hory, kameny a zvířátka, trávy a mechy a ještě spoustu dalších věcí. Kapka Černá se stala královnou pramínku. Byla vždy v čele. Až jednou pramen dosáhl stadia, kdy už se nemohl dále rozšířit. Stala se z něj řeka. A na březích té řeky si jednou lidé postavili malé městečko. To městečko pojmenovali Benešov, podle jeho zakladatele. Jak pojmenovat řeku ovšem nevěděli.

Tajemná cesta do Království kapek

Jednou se kvůli tomu sešla rada města.

„Už bychom tu řeku měli pojmenovat,“ začal starosta. „Já navrhuji hlasování. Každý obyvatel městečka Benešov hodí do klobouku papírek, na kterém bude napsáno navrhované jméno.“

Navrhovaných jmen bylo spousta, ale synovi starosty, Honzovi, se žádné nelíbilo. Byl přesvědčený, že řeka už své jméno dávno má. Četl hodně knížek, kde se dozvěděl, že někde v Novohradských horách se skrývá brána do Království kapek. Také se dočetl, že je tam zapsán příběh každé řeky na světě.

Honza se tedy do Novohradských hor vydal. Dlouho bránu hledal a také ji našel. Nikdo neví, co Honza v Království kapek prožil, protože hned po svém návratu onemocněl a brzy na to umřel. Ale knihu řek prý stihl přečíst. A s ní i jméno řeky, která protékala Benešovem.

Vyslovil ho na smrtelné posteli. Starosta ho s žalem v srdci a se slzami v očích na náměstí v Benešově vyslovil nahlas:

„Černá!“

Na památku Honzova dobrodružství, které zaplatil životem, si vzalo městečko název řeky i do svého jména. Od té doby se mluví o Benešově jako o Benešově nad Černou.

Mitko Kolev

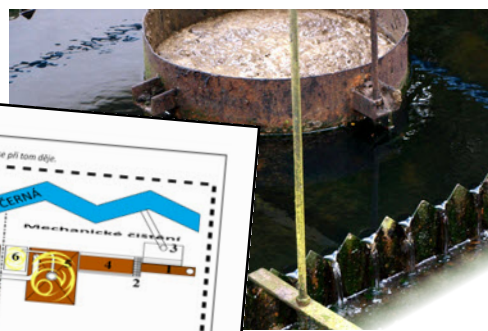

ZASTÁVKA 2 - Čistička odpadních vod

Na začátku října jsme měli možnost navštívit čističku odpadních vod v Benešově nad Černou. Moc zajímavé povídání.

O problematice čištění odpadních vod jsme si ale pověděli předem ve škole. Bez toho bychom totiž asi nebyli vůbec schopni řadu věcí vůbec pochopit. Viděli jsme celý proces průchodu odpadní vody čističkou, novinkou pro nás bylo i to, že voda se vlastně definitivně dočistí až v řece Černé. Povídali jsme si ale i o tom, jak a kudy odpady procházejí před tím, než do čističky přitečou. Teď už víme i to, jak odpadní voda prochází v Benešově pod řekou...

Po návratu jsme se dohodli, že pracovní list pro tuto zastávku bude jiný právě v tom, že musí obsahovat více teorie než u jiných zastávek, ale že by bylo škoda se tohle nedozvědět a nenaučit.

Čistička odpadních vod

Kanalizační systém, čistička odpadních vod

Průběhem školní naučnické vedlácké stezky tě nabádal k tomu, aby jí si zjistil některé pojmy, které se dotýkají tématu čištění odpadních vod. Jestliže je tak ušlehl, bude pro tebe vyplnění tohoto pracovního listu hračkou.

Co je to odpadní voda? Zjisti, jaké dvě složky ji tvoří?

Vysvětl, co znamená kanalizační systém jednotné a oddělné soustavy?

Kde v historii měli lidé důmyslný systém kanalizace?

Co je to Cloaca Maxima?

Jak to vypadalo na ulicích středověké Evropy?

Jaký hlavní důvod vedl člověka k tomu, aby se začal zabývat otázkou čištění odpadní vody?

V prostoru čističky odpadních vod je zakázáno jíst, pít a kouřit. Proč?

V Benešově stojí čistička na druhé straně řeky než leží většina obce. Kanalizace musí protékat pod řekou a je tedy níže než je čistička. Řeká se to ošklivo. Vzpomeň si na učivo o kapalinách z fyziky 7 - ročníku (spojené nádoby) a vysvětli, jak to, že voda přesto do čističky teče?

Na obrázku je schéma ČOV v naší obci. Popiš, jak postupně odpadní voda čističkou prochází a co se při tom děje.

SCHÉMA ČOV Benešově nad Černou

Kde dochází k úplnému dočištění odpadní vody?

Co jsme přirovnali odgumit se formě potraviny, snažíme se jí nejméně spát. To je filozofie čištění odpadních vod. Z přírody jsme si vzali, které potřebujeme ke svému životu. Ty přemýšlej po nějaké době diskutujme zpět do čističky. Snažme se přemýšlet. Zkus to jako jsou amy bakterie! Jakékoliv výrobky pro proměnu a rozkladu a po nějaké době kompostování velmi kvalitní nová strava. Zkus to jako jsou amy bakterie! Jakékoliv výrobky pro proměnu a rozkladu a po nějaké době kompostování velmi kvalitní nová strava.

ČOV ústecké puky.

Logo of the local government and other partners.

Pracovní list k zastávce 2 - ČOV

Čistička trochu jinak aneb Smutný konec jedné bakterie

Trčím tady ve vzduchoprázdnu a čekám na svůj příští život. Chcete vědět, kdo jsem? Dobře, povím vám tedy svůj příběh...

Jsem bakterie, která zemřela v čističce odpadních vod.

Vlastně ani nevím, jak se mi to celé stalo, ale začalo to tím, že jsem se ocitla v nějakém malém, úzkém kanálku, kdo kterého jsem nevědomky a nechtěně vplula. Na jeho konci byla dvě sítka. To první

z nich zachytávalo velké a hrubé věci, to druhé pak věci menší a jemnější. Kdyby bývala byla v té době povodeň, ještě bych měla šanci se zachránit, přepadnout do jiného kanálku a odtud se vrátit zpět do řeky, ale takové štěstí jsem já bohužel neměla. Povodeň nebyla, proto jsem bez potíží proplula sítka a ocitla se v jiném kanále.

Druhý kanál byl širší a voda zde tekla pomalu a líně. Na jeho dně se zvolna usazoval písek.

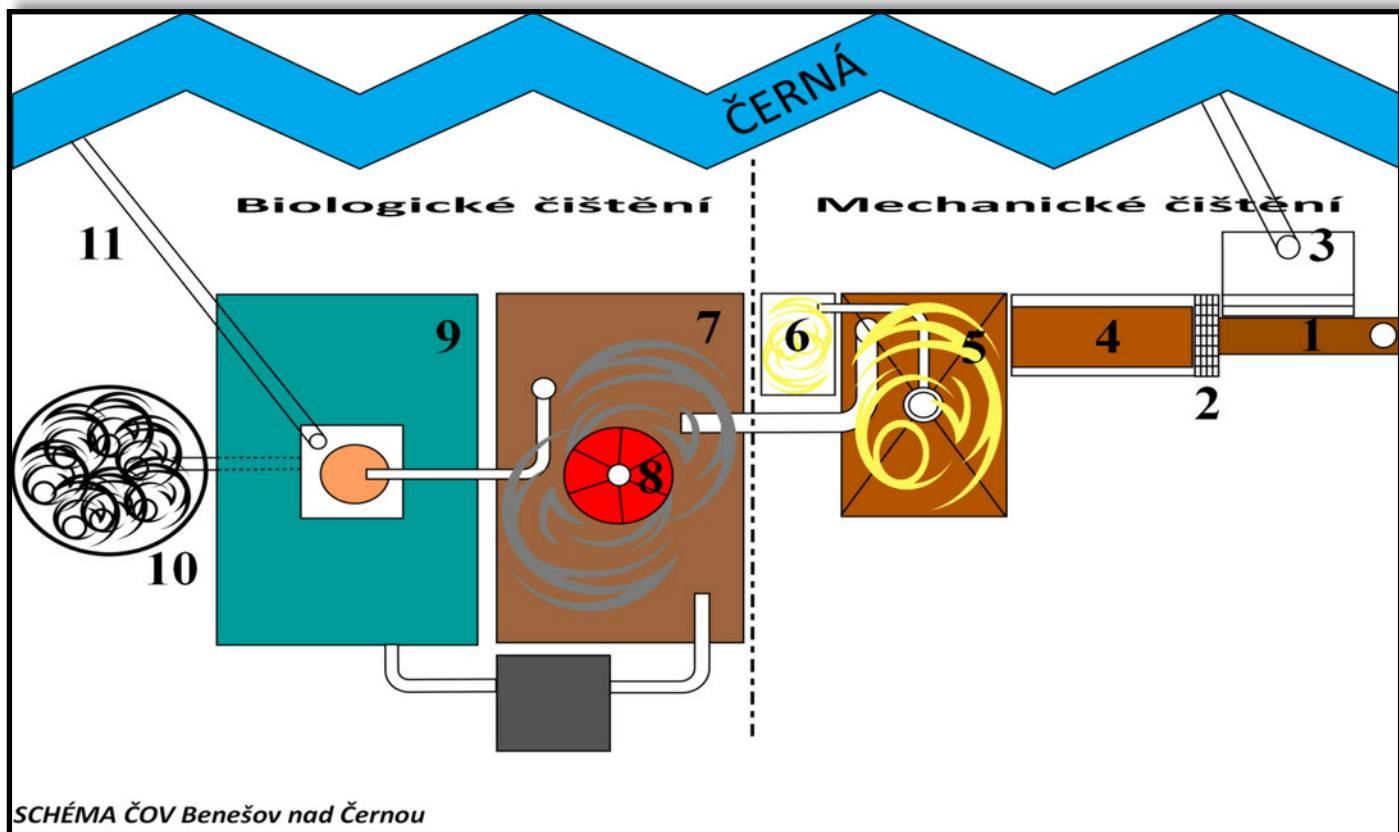
Zpomalený tok mě zvolna unášel s sebou a poté mě vyvrhl do nějaké nádoby, která se mi zdála obrovská a sloužila k oddělení a následnému odplavení tuků a jiných odpadů, které nedokáží bakterie rozložit. Tato nádoba fungovala jako jakési obří umyvadlo, ucpané uprostřed kulatým špuntem. Když byl odkryt, tuky a další nečistoty tudy odtekly do nádrže, odkud byly ručně odklízeny.

Další nádrž, která mě čekala, měla tvar vířícího kotouče, který nás strhl do svého jícnu. Voda se zde

prokysličila, já najednou dostala hlad. Naštěstí všude kolem bylo jídla, že si to ani neumíte představit. Když jsem měla břicho narvané k prasknutí, vyplavilo mě to do poslední nádoby, tedy poslední pro mě. Protože tady jsem zemřela. Byla to divná smrt, nečekaná a velmi rychlá. Tak rychlá, že jsem ani nestačila pochopit princip čističky. Ale když tak nad tím přemýšlím, k čemu by mi to bylo. Koneckonců, jsem jenom bakterie.

Vlastně, byla jsem....

David Dočekal

Z veselejšího soudku: O jedné z těch, které přežily

Dobrý den, vsadím se, že vás vždycky zajímalo, jak to chodí v čističce odpadních vod. Dovolte mi představit se. Jsem vychytralá bakterie a jmenuji se Opor. A vychytralý jsem proto, že mě jednoho dne osvítilo divné vnuknutí a já si došel koupit dýchací přístroj. Pouze díky němu jsem přežil peklo zvané čistička.

Všechno to začalo jednoho bouřlivého večera na řece Černé. Vítr burácel a blesky švihaly, do toho začalo hustě pršet. Vůbec jsem neměl v plánu dostat se do čističky, jen jsem si chtěl na řece vyzkoušet svůj dýchací přístroj v extrémních podmínkách. Náhle se mě však zmocnil silný proud a já prolétl děsnou rychlostí mřížemi, kde se zachytily velké nečistoty plující se mnou řekou, a pak ještě jednou mříží, která zachytávala i ty menší nečistoty, jako třeba kamínky. Vplul jsem do menší nádrže, která byla ale o to širší, aby se v ní mohl usadit písek. Neměl jsem však moc

času na nějaké rozhlížení, protože mě silný proud unášel dál do velké vířivky, kde jsem se potkal s dalšími bakteriemi, které se mě pokoušely sežrat. Nepovedlo se jim to jen díky proudu, který byl až příliš rychlý. V další nádrži bylo tolik kyslíku, až se mi z toho zvedal žaludek. Voda se tu točila tak rychle, že jsem skoro nic neviděl. Poté však začal proud pomalu zpomalovat a já pod sebou uviděl hřbitov bakterií. I bakterie kolem mě začaly zvolna umírat. Uvědomil jsem si, že zde dochází kyslík a rychle jsem zapnul svůj dýchací přístroj. Chvilku trvalo, než začal fungovat, viděl jsem, jak kolem mě všichni kolabují a poprvé jsem zpanikařil. Pak se však přístroj nastartoval a já se uklidnil a plaval rychle odtud. Před sebou jsem konečně zahlédl průplav do řeky. V té jsem se konečně odvážil vydechnout a uvědomil jsem si, že jsem asi jeden živočich z mála, který to peklo přežil.

Karel Troják

ZASTÁVKA 3 a 9 - Významné osobnosti, Šlechtické rody

Na třetí zastávce se seznámíme s několika významnými osobnostmi, které se nějakým způsobem podílely na životě Benešova nad Černou. Zastávka se nachází na příhodném místě, u památníku spisovatele Adalberta Stiftera. Kromě Stiftera se zde seznámíme s dílem Jakuba Krčina, významného třeboňského rybníkáře, který po sobě zanechal něco i v Benešově.

Seznámíme se i s osobností Jiřího Františka Augusta Buquoye, který na začátku 19. století vynalezl ve svých novohradských sklárnách neprůhledné hyalitové sklo, které dodnes zaměstnává odborníky a ve srovnatelné kvalitě se nepodařilo vyrobit. V roce 1838 založil nejstarší přírodní rezervace v Evropě - Žofínský a Hojnovodský prales.

Na zastávce deváté zmapujeme stopy všech významných šlechtických rodů, po kterých nám v Benešově zůstaly nějaké významné památky nebo které přispěly nějakým významným činem k rozvoji naší obce. V pracovním listu se pokusíme propojit významné benešovské stavby s jejich staviteli.

V rámci sběru informací jsme v říjnu navštívili třeboňský Státní archiv, kde jsme se seznámili s chodem této instituce, a především hledali pro nás potřebná data o Stifterovi, Buquoyovi a Krčinovi. Hledali jsme, které šlechtické rody a jak ovlivnily dějiny Benešova.

V říjnu jsme se zúčastnili dvou zajímavých přednášek o významných středověkých řemeslech, které se váží k Novohradským horám, tedy i k Benešovu. O plavení dřeva po řece Černé nám vyprávěl pan Pavel Mortl, o historii výroby skla na Novohradsku – sklářství za Rožmberků a Buquoyů přednášel pan Milan Freit.

Přednášky o vorařství a sklářství, v archivu v Třeboni

Adalbert Stifter se narodil 23. října 1805 jako nejstarší syn tkalce Johanna Stiftera a jeho ženy Magdaleny v Horní Plané nad Vltavou, původně se jménem Albert. Poté, co otec zahynul při nehodě v roce 1817, vychovávala jej matka. Práci na hospodářství svého dědečka z otcovy strany Augustina Stiftera pomáhal zlepšovat rodinné poměry. Smrt otce Adalbertem natolik otřásla, že ji odmítal přijmout jako fakt a dva dny držel hladovku. V roce 1818 ho poslal dědeček proti jeho vůli na latinskou školu. Až do roku 1826 navštěvoval Stifter latinskou školu benediktinů v Kremsmünsteru. Školu ukončil v roce 1826 s vynikajícími výsledky. Díky této práci také poznal svou první lásku, Fanny Greipelovou. Její rodiče však vztah ukončili na základě vrozené Stifterovy letargie a neschopnosti nalézt si pevné místo. V roce 1832 potkal Amalii Mohauptovou, dceru důstojníka z Kyjova na Moravě. V tomto roce také ukončil studia ve Vídni. V letech 1833 až 1848 se živil částečně jako malíř, částečně jako spisovatel. Vznikly tehdy jeho první povídky. Po svatbě s Amálií v roce 1837 zůstal pár dlouho bezdětný, což Stifter těžce nesl. Oba se ujali péče o Amáliinu neteř Julianu. S rodinou Stifter cestoval do své rodné vsi, Mnichova a Linze. Vyšel mu román Pozdní léto. Od roku 1841 opět působil jako domácí učitel. V letech 1843 až 1846 učil například na zámku Kynžvart syna kancléře Metternicha. V roce 1858 umírá Stifterova matka. U Stiflera se objevují zdravotní problémy. Některé zdroje uvádějí, že trpěl depresemi a těžkou závislostí na alkoholu. 26. ledna 1868 se zřejmě i z těchto důvodů pokouší o sebevraždu. V kómatu leží až do 28. ledna, kdy umírá.

...seznámte se, prosím... Adalbert Stifter

zdroj: lohrbaerverlag.de

zpracovala Evelina Chender - zdroj archiv, internet

Já kámen

Ahojky. Jsem kámen, který kdysi čněl přímo uprostřed cesty. I když jsem byl malý, často o mě někdo zakopl a většinou pak zůstal ležet na zemi jako placka. A jednoho dne jsem už asi někoho tolik rozzlobil, že mě odkopl. To ale není všechno. Pár měsíců na to tu postavili památník nějakému Adalbertu Stifterovi, jako by to byl nějaký Elvis Presley a mě šoupli rovnou do jeho základů. Ale dnes si už ani nestěžuji. Nade mnou se objímají stromy, tu a tam proskočí zajíc jako žába nebo přeletí ptáček jako stíhačka. Jediné, co je mi v okolí opravdu nepříjemné, je netýkavka, která smrdí jako tchoř. Je jí tu tolik, tolik! Kvůli ní

bych byl raději odkopnut třeba k řece, kde Černá šumí a tu a tam odkryje rybku, která se zatřpytí jako barevné sklíčko.

Ale i přes to všechno jsem rád, že jsem zrovna v památníku, protože tady mohu pozorovat lidi, kteří jsou velice zajímaví.

Ovšem když si sem přijdou sednout takové dvě holky, máte pocit, že vám praskne hlava, neboť nejenže nezavřou pusy, ale smějí se každé volovně, a nebo když začnou třeba zpívat, ójé...Ale pořád je to lepší, než když procházejí okolo ženské, které se rvou jako koně, místo toho, aby se kochaly blankytnou oblohou. I to jsem zažil. Někdy, ale to jen zřídka, se sem přicourají i nějakí zamilovaní a ty zase oblohu zkoumají až moc, pitvají hvězdičky a mrakům říkají beránci a kdesi cosi. Mám ale rád, když jde kolem nějaká školní třída, všímají si věcí kolem mě, což mě těší, bez nich bych si stěžil všiml borovic, javorů a smrků v okolí, ani bych se nedozvěděl, že kousek dál po cestě je trojrozcestí, jehož první cesta vede k zarostlému a opuštěnému sadu, druhá k uměle vysazené smrčtině a třetí kolem pstruhárny přes můstek, který je už polorozpadlý. Také bych se nedozvěděl nic o čistíče odpadních vod, která je zase na druhou stranu.

Zrovíněčka nedávno tudy šla také jedna taková skupinka. Nejdřív jsem si myslel, že je to zase škola, ale nebyla. Příchozí sebou praštili o zem, vytáhli z baťohů flašky, zapálili si k tomu něco podivného a když se potáceli zpět, táhlo to z nich jako ze sudu.

Ale pak ten večer, když všechno ztichlo! Bylo slyšet jen větřík, jak tancuje mezi větvemi stromů, jehličí, jak slétává dolů z borovic, nezbedné veverka shazující dolů šišky a odvěký nárek řeky. I měsíc pozvolna připlul na křídlech větru a vrhl svůj odraz na její hladinu. A já tiše zadoufal, že na tomto místě zůstanu ještě alespoň sto let.

Eliška Faltinová

Mezi nejvýznamnější majitelé panství se řadí Jan Nepomuk Buquoy, který patřil mezi významné obsvícenské reformátory...

Hlavní aktivity patřil zájem o rozvoj a modernizaci školství například farářem Ferdinandem Kindermanem prosazoval na svých knížkách vycházel z předpokladu, že prostřednictvím vzdělávání dojde k zvednutí chudoby.

o rozvoji vzdělanosti a školství v regionu? proč?

Stopy významných šlechtických rodů v dějinách Benešova nad Černou

Ažkaula dnešní Benešov je malé městečko podhůří Novohradských hor, má poměrně velmi bohatou historii dlouhou jako jiná významná města v České republice. Historie Benešova nad Černou sahá do druhé poloviny 13. století, kdy byl šlechticem **Benedekem z Michalovic** založen. Jeho vznik byl podobný jako u mnohých jiných osad a dle nebuť se rozrostl jako osada kolem kostel sv. Jakuba.

Kostel sv. Jakuba stál na místě rozvalinách staršího kostela. Ten byl původně gotický, ale později v renesančním slohu byl přestavěn. Kostelní rok zanechal na své době hluboký vliv na vývoj a charakteristiku Benešova nad Černou. Během renesanční doby kostel byl postaven na novém základě. Jeho náklady byly zřejmě pokryty darováním pozemků v roce 1583 dokončen vznikem velkého zámku. Opouštěl byl v roce 20. století.

Významným milníkem v historii Benešova byl rok 1387, kdy Benešov koupil **Oldřich z Rožmberka** a připojil ho ke svému panství Nové Hradě, Oldřich II. z Rožmberka potvrdil městečku dřívější výsadby a přiznal městu právo. Během rožmberské nadvlády městečko v podhůří Novohradských hor poměrně prosperovalo a Rožmberkové zde nechali postavit ařídk renesanční radnice a dokonce i měly špitál („nemocnice“).

V této době do historie Benešova nad Černou významně zasáhli i rožmberský regent – rybníkář **Jakub Král z Jankova**. Ten zde sídlil kvůli nepříteli vzhledným podmínkám (kopcovitý terén) významnou vodní nádrž jako na Třebotínku, ale zato zde roku 1570 založil město pivovar. V dalších státech byla osada rozšiřována a nabývala na místním významu.

Po smrti posledního rožmberského vladaře Petra voila v roce 1611 panství Nové Hradě i s městečkem Benešovem se dostalo do majetku mocného a významného rodu **Svamberků**.

Kdo se zasloužil o vznik Benešova a jakého století je první písemná zmínka o jeho existenci?

Ze vlády kterého šlechtického rodu bylo postaveno renesanční radnice?

Díky mezinárodní alianční dohodě přešlo panství do rukou Jana Jiřího ze Svamberka. Jeho rod však vlastní panství jen velmi krátkou dobu, protože mu bylo zkonfiskováno díky účastem na pražské buržoazní povstání v první třetině třicetileté války. **86 ze Svamberka** však přesto do historie obce zanechal poměrně významné neboť propůjčil benešovským občanům právo pořádat výroční trhy v úterý velikonoční a na den sv. Jakuba.

Jak dlouhou dobu vlastnil Benešov nad Černou Svamberkové?

Jestli něco ze Svamberků?

Čiňský generál **Karel Bonaventura Buquoy** dostal toto panství od císaře za jeho služby a úspěchy v řaděch císařské armády během třicetileté války. Prosvícením Buquoyů se celá panství modernizovalo a hospodářsky a kulturně povznášela a bez nadávků lze o této době mluvit jako o době ústupu. Postupem doby se tak v bohatě buržoazní kontakty jednak s císařským císařským dvorem, ale i západní Evropou. Postupem doby se dobažily do oblasti Novohradských hor francouzsko-belgické vlivy, které přispěly k významnému hospodářskému rozvoji celého panství. Buquoyové zde investovali nemalé finanční prostředky, podporovali město, zakládali vzdělávací ústavy a stavěli školu.

městečko povýšeno na město a původní píly, hamry, továrna na dřevěnou vinu i především hrnčířství.

PRACOVNÍ LIST ZASTÁVKY 9 V PRACOVNÍ VERZI

ZASTÁVKA 7 - Sukcese

Sedmá zastávka srovnává bývalý sad udržovaný a poté opuštěný člověkem a udržovanou sečenou loukou. Už na první pohled je patrný rozdíl ve vzhledu obou lokalit. V sadu začala probíhat sukcese, tedy proces postupného zarůstání.

Příroda nedopustí, aby byl někde velký kus odkryté, nechráněné země, proto se v opuštěném sadu začnou brzy objevovat první většinou jednoleté rostliny (většinou plevelné), které velmi rychle rostou a šíří se. Tyto rostliny mají za úkol co nejvíce ochránit půdu před vysycháním a až odumřou, dodat půdě živiny a uvolnit místo dalším, mnohdy již víceletým, druhům trav a dalších bylin. Po pár letech se zde objeví první keřiky a semenáčky stromů, které se sem dostaly nálety či s trusem ptáků. V dalších letech pak keře ustoupí mladému lesíku, nejprve v krajích, poté i směrem ke středu.

Jen si vzpomeňte na nějakou procházku uprostřed Novohradských hor, kdy jste najednou uprostřed lesa objevili nějaký ovocný strom. To je pravděpodobně důkazem toho, že zde v minulosti stávalo alespoň jedno stavení, žili zde lidé. Ti toto místo opustili a příroda se postupným procesem zarůstání navrácí zpět ke své přirozené podobě.

Na této zastávce jsme porovnávali střed a okraje sadu, jejich obsazení jednotlivými druhy rostlin, pokusíme se na základě určitých zjištění odhadnout, jak bude sad vypadat za pár desítek let.

S kamarádkou netýkavkou na zastávce 7

Do rámečku namaluj sad tak, jak vypadal v době, kdy o něj pečoval člověk.

SUKCESE

V levo pod cestou můžete vidět bývalý jablonoňový sad, který byl vysazen krátce po 2. světové válce. Mezi stromy byla udržovaná, sečená louka. Když se lidé přestali o sad starat, začala louka postupně zarůstat. Dominantní druhy bylin nahradily původní trávy a jiné byliny, později se začaly objevovat první keře a následně stromy. Dnes se původní jabloně stáčí v jiných druzích rostlin. Změnilo se složení společenstev v ekosystému sadu. Tomuto procesu říkáme sukcese.

1. Porovnej střední část sadu s částí okrajovou blízko lesu.

uprostřed sadu	okraj sadu u lesa
Které druhy bylin zde převažují?	
Rostou zde keře?	
Pokud ano, kolik druhů?	
Rostou zde stromy?	
Pokud ano, kolik druhů?	

Porovnej společenstvo rostlin na obou stanovištích. Pokud jsi zjistil/a rozdíl v zastoupení rostlin na daných stanovištích, pokus se vysvětlit, proč tomu tak je.

Jak bude asi vypadat střední část sadu za 20 let?

Pracovní list k zastávce 7

Představte si trávník. Trávník, o který se pečlivě a pravidelně staral člověk. Louku, kde si hrají malé děti a kde jsou vysázené ovocné stromy. Nikde žádný plevel. Hezká představa, že? Chtěl bych se vám pokusit vysvětlit, co je to sukcese.

Sukcese je proces, při kterém je právě takové místo, jaké jste si představovali, postupně zničeno. Člověk se o něj přestane starat a nastane zde boj o přežití mezi původními rostlinami a různými pleveľy,

mezi uměle vysazenými ovocnými stromy a keři a mezi novými stromy. Místo, o které se staral člověk, je nyní zarostlé různými pleveľy a bylinami, které sem původně nepatřily. Velmi často se na takových místech vyskytuje kopřiva, byliny čeledi mřížkovitých a netýkavka. Po okraji roste keř, líska. Ve středu původní louky je nejvíce pleveľů a bylin, které zadusily ostatní rostliny. Z toho všeho trčí k nebi původní stromy, které jsou ve velmi špatném stavu. Na okraji u lesa se pak vyskytují stromy jako je smrk, borovice, bříza a třešeň ptačí.

Když uvidíte jabloň, která živoří na zarostlé louce, budete vědět, že na tomto místě proběhla sukcese.

Mitko Kolev

Toto je bývalý jablonoňový sad, založený krátce po válce. Dokud se člověk o něj staral, tvořily porosty sadu jabloně a mezi nimi sečená louka. Když se člověk přestal o sad starat, začal sad postupně zarůstat jinými rostlinami. Tomuto postupnému zarůstání říkáme sukcese. Napiš

1) Které rostliny tvoří střední část bývalého sadu

Byliny: *kopřiva, netýkavky, myříkavice, balševník*.....

Keře: *bez, černý*.....

stromy: *jabloně, duby, javory*.....

2) Které porosty tvoří část bližší k lesu

Byliny: *netýkavky, bršlice, kozí neha, balševník, kopřiva*.....

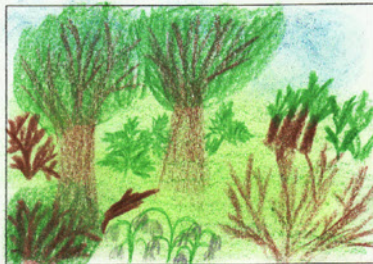
Keře: *lísky, třešně*.....

Stromy: *elše, břízy, topoly, osiky, smrky, třešně ptačí, vrby, jilvy*.....

3) Obě části porovnej a pokud zjistíš rozdíl, pokus se jej zdůvodnit

Ve střední je více keřů a méně stromů. Protože na kraji jsou blíže ke lesu, je tam více stromů, jelikož semena stromů z lesa padají na „jablonoňový sad“.....

Nakresli, jak vypadal původní sad a jak vypadá nyní

První verze pracovního listu - Evelina Chender

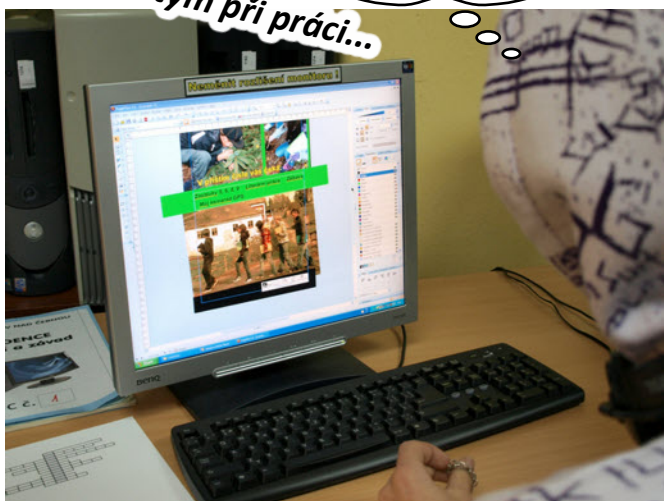
GPSka je super věc. Když už jsme se s ní něco naučili, rozhodli jsme se, že pro naše menší spolužáky ukryjeme v okolí Benešova pár kešek. Vybrali jsme místa, která jsou buď pěkná nebo něčím zajímavá. Aby to neměli tak jednoduché, dostanou napřed nějaké úkoly, na základě kterých teprve získají ty správné souřadnice. Poslední úkol je ale čeká až na závěr...

PROJEKTOVÉ MOMENTKY

Matěj s Danem v úzkých...

Redakční tým při práci...

Redakční rada: Mitko Kolev, Matěj Pína, Evelina Chender, Eliška Faltinová. Tento časopis je kolektivním dílem 8. třídy ZŠ Benešov nad Černou.

V příštím čísle na vás čeká:

Zastávky 4, 5, 6, 8 Jak vzniká průvodce ŠVNS

Literární práce Můj kamarád GPS - školní geocaching

ŠKOLY PRO REGION - modernizace ŠVP ZV
v českorakouském příhraničí Novohradsko
registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.10/02.0037

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ